

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedevre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Endrőd ünnepe

Amikor a nép ünnepel

A Hármás-Körös legnagyobb falujának 15000 lakosa ünnepelte egy szívvel-lélekkel február 6-án.

Már a kibocsátott meghívó élénk bizonyossága annak a nagyszerű összhangnak és együttérzésnek, melytől indítatva a falu népe ünneplését megrendezte.

Ötvenkét társadalmi egyesület és testület — Endrőd község népének képviselőiben — „az érdemek és a tekintély megbecsülésében rejelő erkölcsi erőtől indítatva, egyhangu elhatározás folytán és a lakosság minden rétegéből összegyűjtött fillérekből, példaadás és hagyományos okulás céljából a későbbi nemzeteknek,“ olajfestményekben örökítették meg

dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla
főispán,

dr. vitéz Sarkadi Márky
Barna alispán

Csernus Mihály apát-plebános urak arcképeit és azokat Endrőd község tanácsstermében fényes és lelkes ünnepségek között helyezték el.

Az érkező Főispánt és Alispánt, akik nejük és a vármegye több vezető főtisztviselője kíséretében érkeztek, a gyomai állomáson 24 frontarcos élén dr. Tóth Libor üdvözölt.

A hosszú kocsisokkal érkező előkelőségeket az endrői templom előtt az összes egyesületek küldöttségei és mintegy 3000 főnyi közönség várta és kísérte a szűknek bizonyult nagy templomba, ahol Csernus Mihály apátplebános mondott ünnepi hálaadót, szentmisét és mondott gondolatokban gazdag szent-

beszédet a krisztusi hit öntudatos megvallásáról és annak helyes átéléséről.

Szentmise után a Kisgazda Kör adott 200 teritékes villásreggelit a vármegye két vezető főtisztviselőjének tiszteletére, délelőtt 11 órakor pedig a Földmívelő-Egylet új nagytermének felavatási ünnepélyére vonultak a vendégek. Előbbi helyen Kovács Libor elnök a munkások százainak élén pedig Gyuricza Imre munkáselnök üdvözölte a főispánt és kíséretét.

Az egyházi szertartást Csernus Mihály apát végezte. *„Legyen e ház a katolikus hitnek erős vára, amelyet sem tévtanok, sem istentelen áramlatok lerombolni ne tudjanak, legyen a hazafias érzésnek és gondolkodásnak szikla-bástyája, ahová az internacionalista eszmék és destruktív irányzatok behatolni még próbálkozni se merészeljenek, legyen a tisztaerkölcsnek és munkástartó együttérzésnek tiszta otthona, ahol mindig Krisztus békéje uralkodjék.“*

Az egyházi szertartás után mintegy 300 főnyi munkástömeg élén Csernyecz Mátyás munkás üdvözölte a Főispánt és Alispánt Egyszerű, keresetlen, de őszinte szavakkal ajánlotta fel az endrői munkásréteg közreműködését a nemzeti irányu, keresztény erkölcsi és szociális alapokon nyugvó kormányzati irányzathoz. *„Az endrői munkásság az elmúlt inséges esztendő alatt ráeszmélt arra, hogy mindennapi kenyerének, megélhetésének és jobb jövőjének biztosítását nem lidércfények kergetésében, hanem a szociális gondolkodásu és munkásszerető Főispántól képviselt*

irányzat segítségével remélheti,“ mondotta általános helyeslés mellett a munkásság szóoka.

Ricsóy-Uhlarik főispán meleg szavak kíséretében fogadta el a magyar munkásság felajánlott jobbát. *„A nemzettest akkor egészséges és erős, ha annak minden tagja ép. Darányi Kálmán kormányának szociális és népjóléti politikája éppen arra irányul, hogy a nemzettest leggyengébb tagját, a munkásosztályt erősítse, mert enélkül közigazdasági fejlődésről beszélni nem lehet. A telepítés, a Körös szabályozása, az öntözési munkálatok megindítása, az öregkori nyugdíj létesítése — elsősorban a munkásság érdekében történtek. Reméli, hogy a munkásság tárgyilagos és komoly elhatározása állandó és kitartó marad, amelyet ő azzal kíván viszonzni, hogy a legnagyobb erőfeszítéssel és a lehetőségek teljes kihasználásával fogja támogatni a munkástársadalom minden jogos és méltányos kívánságát.“*

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után a község házához vonult a falu nép. A közgyűlési terem falán már ott függött a három közéleti férfi nagyszerűen sikerült képmása. A kitűnően sikerült képek Fölföldy Mihály szegedi festőművész alkotásai.

Az ünnepeket Hunya Mátyás gazdálkodó vezetésével 30 tagú diszküldöttség hívta meg az ünnepségre.

A község háza termei és széles folyósója nem tudták befogadni az óriási tömeget.

Az ünnepséget *Kalmár Imre bíró* a Nemzeti Hiszekegy elimádkozása után rövid üdvözlő beszéddel nyitotta meg. Rámutatott arra, hogy Endrőd az elmúlt 20 év alatt többet fejlődött, mint azelőtt 100 esztendeig. Azóta létesültek minden irányban kövesutjai,

betonjárdája, villanyvilágítása, országos vására, tizenegy külterületi iskolája, polgári iskolája, kulturháza, egészségháza és más értékes intézményei. Ezt az értékes alkotó munkát kívánja Endrőd népe megköszönni azoknak, akiknek legnagyobb érdemük van a község fejlesztésében. Majd *dr. Tóth István ügyvéd*, megyebizottsági tagot kérte fel az ünnepi beszéd tartására.

Méltóságos Főispán Úr!

Ha valaki ma végignézi Endrőd község ünneplő népén, akarata ellenére is azt kérdezi önmagától, hogy ez az ünnep őszinte-e vagy csak a tényleges hatalom előtt való meghajlás egy jobb jövő reményében. Aki azonban ismer bennünket, tudja rólunk azt is, hogy mi meggyőződésünk mellett akkor is ki szoktunk tartani, ha abból reánk előny nem származik. Endrőd népe, amikor Méltóságod arcképét olajfestményben örökítette meg, ezáltal tanácskozó termét díszítse, ezt nem egy jobb jövő reményében, hanem egy boldog múltért teszi.

Az endrői nép lelke pár év óta, Méltóságod főispánsága alatt, kellemes átalakuláson ment keresztül. Ezt az átalakulást elődei is kívánták ugyan, de elérni nem tudták, hogy ez így bekövetkezett, mi azt Méltóságodnak köszönjük és ez azért is történhetett meg, mert bennünket nem a napi politika szemüvegén keresztül nézett. Tudjuk jól, hogy az inséges időkben Méltóságod két kézzel sietett segítségünkre és anyagiakkal aránylag sokkal bőkezűbben látott el, mint más községeket, de engedjen meg, hogy mi ennél sokkal többre értékeljük azt, hogy elhozta közénk a békét. Ebből azt is láthatjuk, hogy az országnak mai vezetői, akiket Méltóságod méltóképpen képvisel, amikor egysegről beszélnek, nem álmodoznak és nem a levegőben járnak, mert erre éppen a legjobb példa ma az endrői nép, és ha az élen továbbra is olyan emberek lesznek, mint Méltóságod, akkor a sokat emlegetett magyar betegség a széthuzás ismeretlen marad.

Amikor én ma az endrői nép nevében, melyből magam is származom, szerencsés lehetek Méltóságodat üdvözölni, ezt azzal a kérelemmel teszem, tartson meg bennünket hű katonáinak és amikor

Endrődre jön, úgy jöjjön, mintha haza jönne, mert ez a nép meg tudja érteni Méltóságod eszméit, tud szeretni, tud bízni, tud lelkesedni, de tud kitartani is. Isten hozta Méltóságos Főispán Úr!

Méltóságos Alispán Úr!

Egy nép önmagát becsüli meg, ha az átlagon jóval felüli képességű vezetőjét szeretettel vesz körül. Mi ma Méltóságodat ünnepljük és szeretettel vesszük körül. Ha visszanézünk pár évvel ezelőltre, Endrőd község történetében azt látjuk, hogy a megnem értés ideje alatt Méltóságod, magasan felettünk állva, olyan sok jóval halmozott el bennünket, hogy ma azt kérdezzük magunktól, mivel érdemeltük ezt meg. Abban az időben egy kövesút épült a határunkon keresztül, pedig tudjuk azt, hogy súlyos befolyások érvényesültek az út irányának az eltérítésére, de Méltóságod az endrői nép érdeke mellé állt. A pár évvel ezelőtti kétségbeesítő nyomor idejében iparkodott minden könnyet letörölni és a nyomor enyhítésére annyit adott, amennyit csak adhatott. Ez csak nagyon kis része annak, amit Méltóságod értünk tett és mi ezzel szemben tudjuk azt, hogy az akkori időben sok fáradságot és munkát okoztunk Méltóságodnak.

Amikor Méltóságodat Endrőd község ötvenkét egyesülete nevében, mert nálunk összesen ennyi van, tehát minden egyesület nevében, mély tisztelettel üdvözlöm, arra kérem, hogy mint ahogy a múltban is a rosszat elfelejtette, ezután is csak a jót lássa bennünk. Isten hozta, Méltóságos Alispán Úr!

Méltóságos Apátplebános Úr!

Elfogódottan állok ezen a helyen, ahol éveken keresztül igen nehéz harcok volt. De ez az idő elmúlt, az endrői nép megtalálta önmagát és megértette azt az alkotó munkát, amit a köz érdekében kifejtett és kezdi már érezni annak áldását is. Tudja már az endrői nép, hogy Méltóságod méltóképpen fog sorakozni elődei, az endrői nagy alkotó plebánosok sorába. Nem kell már az erőskezű endrői papnak szégyenkeznie az endrői nép miatt, mert ma ez a nép példát mutat, olyan példát, amelyre az egész vármegye felfigyelhet. Amikor én Méltóságodat, mint egyik híve, nemcsak kimondottan a hívei, hanem az egész község népe nevében üdvözlöm, arra kérem, legyen az endrői népnek továbbra is jóságos vezére és falunknak hűséges polgára. Isten éltesse Méltóságos Apát Urat!

Dr. Tóth István állandó helyeslésekkel és éljenzésekkel kísért beszéde után *vitéz dr. Pánczél József* vármegyei főjegyző köszöntötte a vármegye tisztikara és törvényhatósági bizottsága nevében a kitüntetett ünneplteket. „Az endrői nép közbizalmának és közszeretetének nagyszerű megnyilatkozása nemcsak a kiváló közéleti

ünnepltekre nézve mindennél értékeesebb kitüntetés, de dicséretreméltó erkölcsi és kulturális emelkedettségét jelenti a község népének is, amely ily felemelő és az ország minden közületének példaadó módon, lélekben, felfogásban egységesen és öntudatosan tud ünnepelni, s hálóját kifejezni.“

Majd Harsányi László főjegyző vette át megőrzés végett költői szárnyalású beszéddel a három arcképet.

A kötelesség és feladat, melyeknek teljesítésére az endrői összes társadalmi egyesületek és körök — tehát Endrőd község közönsége nevében — dr. Tóth István rendezőbizottsági elnök felhívott, előttem egyrészt nagyon természetes, felette kedves, másrészt pedig szent és komoly dolognak tűnt fel.

Az a ténykedés, hogy a nagy nyilvánosságnak, az örök emlékezetnek most átadott három darab festményt előljáróság nevében megőrzésre, gondozásra és örök megbecsülésre hivatalos állásomból és hivatásomból kifolyólag átvenni szerencsés vagyok, — elsősorban is természetes dolog. Természetes pedig azért, mert a község előljáróságának kötelessége nemcsak a törvények és rendeletek végrehajtása, hanem az is — és talán ez az igazi jegyzői, faluvezetői hivatás, — hogy a közóhajnak, a közkivánságnak a törvényes kereteken belül megfelelően és eleget tegyen. A mai lélekemelő ünnepség és az eseményeknek ezt megelőző láncolata kétségtelen tanúbizonyságai egy igazi és valódi közóhajnak — annak a közóhajnak, melyet egy párját ritkító megmozdulás, egy csaknem 15000 lelkes község minden rendű és rangú lakosa szívének összedobbanása teremtett meg. Megteremtette olyan módon, olyan tündöklő, ragyogó erkölcsi emelkedettségben, amely előtt nekem — idegenből ide származott embernek — az elismerés zászlaját a legmélyebben meghajtani, úgy vélem, jogom van.

Az az Endrőd község, amelyről néhány évvel ezelőtt — miért, miért nem, az okokat nem keresem — messze vidéken, nemcsak a megyében, sokat, rosszat és bizony becsúrló dolgokat beszéltek, — 1936. év végén magára, öntudatára ébredt és az azóta eltelt több, mint egy év elvezetett a meleg fajttestvéri szeretethez, a megértéshez, az egymásrataláláshoz, — a mai nap meghatóan meleg kézzorításához, amelyet ország és világ előtt dokumentálnak rajongó szeretettel vezető nagyságai s azok érdeműs munkálkodásainak őszinte és méltó

megbecsülésével. Mindez pedig fontos azért, mert ennek a mai ünnepet eredményező mozgalomnak s amely végeredményben az endrői lelkek megbékülésének befetőzését jelenti, — nem volt ellenzéke. Állítom azt is, hogy hivatalos és hatósági beavatkozás eddig a pillanatig nem történt, mert ez az első aktus, amikor ebbe a nagyszerű lelki szerverkedésbe, megújulásba a hatóság, vagy hivatal belekapcsolódik.

Egy ilyen — a most vázolt körülmények között megnyilvánuló közóhajnak tehát eleget tenni, megfelelni igen természetes kötelessége bármely községi előljárónak.

De felette kedves dolog is ez nekem s amikor ezt mondom, kissé haza beszélek, igazolni akarom magamat. Amikor ugyanis idejöttem abban a nehéz időben és figyeltem az endrői nép lelkét fent és lent, — nem sokára értékes tapasztalatokra tettem szert. Ezek azok az endrői erények, mely az általános műveltség magasabb fokában, — a mélyebb itéletben, — a tradíciók és erkölcsök jobb megbecsülésében, — a mostoha viszonyokat és minden nehézséget legyűrő vasszorgalommal nyilvánulnak meg és amelyek eredményezik az endrői kisgazda társadalomnál a középosztály kitermelő képességet, — a szegény endrői, országot és világot bejáró munkásoknál pedig azt a patinás zománcot, melyről lepattan minden vörös, vagy barna internacionális szenny.

Ezeket a megfigyeléseket láttam a mai napon glóriás fényben megvalósulni.

Végül szentnek és komolynak mondtam a feladatot. Szent és komoly az a megbízás, amikor egy nagyközség lelki egységben vezető férfiakkal hivatlatlan érdemeit, közéleti erényeit az utókornak — talán örök időkre — okulásul és méltó elismerésül megörökíteni akarván, az e célból készített becses és művészi festményeket, — itt a község házában és nem máshol — akarja elhelyezni s azok megőrzését és gondozását kéri.

Az endrői előljáróság szent kötelességének fogja mindenkor ismerni, hogy azokat a hatalmas erkölcsi erőket, melyek ennek a három darab kedves arcképnek megfestéséhez és a mai emlékezetes naphoz elvezettek: u. m. vezető nagyjaink iránt érzett szeretetet, rajongást, ragaszkodást, közéleti érdemeik őszinte megbecsülését, a köteles és hivatali hatáskörüket messze túlhaladó gondoskodást, nemes szívűségüket, az önzetlen fáradozást, az anyagi és erkölcsi áldozatkészséget, a tekintélytisztelést, a testvéri egymásratalálást, a magyar fajszereget, a megértést és az állandó megbékélést — minden időben, minden erejével és minden rendelkezésre álló eszközökkel ápolni, erősíteni és az emberi lehetőség szerint megővni s megrögzíteni fogja és akarja.

Amikor a képeket Endrőd község előljárósága nevében a község őrzetetébe átveszem és a megőrzés tekintetében a mindenkori előljáróság képviselőjében mintegy szent fogadalmat teszek, nem tudom elmulasztani, hogy lelkem impressióit kifejezésre ne juttassam. Az én szívem és lelkem úgy érzi és látja, hogy a tanácssterem falára ünnepélyesen most elhelyezett három becses festmény aposztrofálja a három isteni erényt: a magyar hitet, a magyar reményt és a magyar szeretetet.

Főispán Ur Óméltósága derűs képében látom a hitet, az endrői nép magyaros hitét, mert ez a néo Óméltóságán keresztül hisz, rendíthetetlenül hisz a magyar államiságban, szent István koronájában s annak mindenkire kiterjedő éltető melegében. Hiszi erősen, hogy amíg az államhatalom olyan exponenseket küld a végekre, mint Óméltósága, nem szabad jövője felől kétségbe esni. — Hiszi azt a sokgyermekes endrői kisgazda és hiszi a kérges tenyerű endrői munkás.

Alispán Ur Óméltósága keményebb vonásaiban látom a magyar reményt, a kétségbeesés és megalkuvás és a nyílt, nagy szemekből a bátor biztatást, — a benne megszemélyesült törvényhatóság biztatást, hogy őrt állanak a mostoha sorsu falvak felett hogy az ő méltósága, hivatala az a biztos, széles lépcső, melyen át — ha felnézünk, közeledünk a szent koronához — el nem szédülünk és soha nem csalódunk.

Az endrői Főpap, az Apát Ur Óméltósága beszédes ajka ugyan miről is beszél? Beszél a magyar, a krisztusi szeretetről. Beszél a kincsről, a mennyei vagyonról, mely ha meg van, mindent bírunk és a fájdalom könnyei is gyöngyszemekké válnak, de ha ez nincs meg, semmink sincsen, koldusok, szegények és nyomorultak vagyunk és leszünk. Hallom a hangját, látom erélyes gesztusát, amikor Krisztusra, a feszületre mutat, amelynek tövébe helyezte első szent királyunk a szent koronát, de amely elveszíti minden csillogását, drágaköveinek minden ragyogását, ha rá nem sugárzik minden magyar ember szívéből az igazi szeretet!

Ugy érzem, hogy ez a magyar hit, magyar remény és a mindent megbocsájto magyar szeretet varázsolta ide ezeket a képeket!

Hitet teszünk mellette mi, endrői előljárók, hogy megőrizzük nemcsak a gyönyörű és kedves képeket, hanem az erkölcsi erőket is, melyek létrehozták, mert ettől reméljük ennek a küzdelmes életet folytató községnek megújulását, előrehaladását és rajta keresztül édes Hazánk mielőbbi feltámadását.

Az ünnepltek meghatott, hálás szavakkal mondtak köszönetet a kitüntető ünneplésért, mely annál értékeesebb és lélekbemarkoló volt, mert sem az ünnepség kezdeménye-

zésébe, sem annak rendezésébe hivatalos közegek és testületek nem folytak be.

Kalmár Imre bíró záróbeszéde után a hősök szobrához vonult az ünneplő közönség, ahol az három ünnepelt lelkes, hazafias beszéd kíséretében koszorúzta meg az emlékművet. Az ünnepséget az Iparosdalkör zárta be a himnusz ének-lésével.

Délben a Katolikus Népház összes termet megtöltő közel 400 terítékes bankett volt. Nagyon sokan panaszkodva mentek haza, mert már nem volt férőhely a hatalmas helyiségben.

Az első felköszöntőt a Szentséges Atyára és Magyarország Kormányzójára Csernus Mihály apátplebános mondta. Majd Uhrin Vendel a gazdatársadalom, Dinya Vilmos az endrői kisiparosság, s Polányi István a munkásság nevében köszöntötte az ünnepeket, amelyre mindhárman — a résztvevők szünni nem akaró éljenzése mellett — válaszoltak.

Késő délutánig kitünő hangulatban volt együtt a társaság, amikor is a főispán és Alispán kíséretükkel — az endrői nép nagy óvációja mellett visszautaztak székhelyükre.

KATOLIKUS AKCIÓ

A kongresszusi jelvény-programm!

Irtta: P. BANGHA BÉLA S. J.

„A Budapesti Eucharisztikus Világkongresszus Főbizottsága örömmel állapítja meg, hogy a kongresszusi jelvényt csak Magyarországon máris 700.000 ember viseli.

Ha tölem valaki megkérdezné, mit jelent a Budapesti Eucharisztikus Kongresszus jelvénye, ezt felelném neki:

— Testvér, ez a jelvény a melleden: programm. Még pedig tartalmas, sokatmondó programm. Olyan, amelynek jelentősége messze kiemelkedik a társadalmi és politikai jelvények mai nagy tömegének programjából. Olyan programm ez, amely egy életet jegyez el a legmagasabb eszméknek s egyetlen frontba egyesíti öt világrész minden országának komoly katolikusait.

— Ez a jelvény egy frontba állítja az Istent akarók és Istent igenlők taborát. Ma amikor a harcos istentelenség ekraziál és az ekraziánál is robbantóbb szellemi propagandával igyekszik megsemmisíteni a Mindenható templomait, közből és emberszívekből épült szentélyeit, a mi jelvényünk pajzs a mellett, amelyről messze visszahull az atheizmus minden támadása. De nemcsak pajzs és védelmi fegyver, hanem kivont kard is, amelyet Krisztus keresztje és az Evangélium mellett máris körülhordozunk az utcákon.

— De ez a jelvény és a vele kifejezett programm még ennél is többet mond. Ostya van rajta és kehely. Az oltár misztériuma. Belső-séges hititok, amely a mi istenhittünknek egészen konkrét formát ad és irányát is határozottan megszabja. Aki ezt a jelvényt a mellére tűzi, a mellére tűzni méri, az az egész világ előtt hitet tesz a legkomolyabb kereszténység mellett. Az nyíltan vallja, hogy meg van győződve egy felsőbb világ létezéséről, amelyet csak a hit ér el és a szeretet tud közel hozni. Az vallja Krisztus utolsó vacsorai drága hagyatékát, az Ő testének és Vérének világmegváltó áldozatát. Vallja azt az életrendelést, amely minket apró halandókat, magasan kiragad a földiségnek meddő materializmusából, a pusztá önzés és érzéki-ség kalodájából és tisztább, éteribb, istenibb légkörbe emel, annak avat rajongóivá, boldog hűveivé. A kehely és az ostya képe a mellünkön jeleníti a vágyat az Isten országa felé, a tudatos harcot a bűn és az ocsmányság ellen, jelenti a hitet a

testnek feltámadásában és az Örök Életben.

— De a programm, amely a mi jelvényünkben szól, még ennél is többet tartalmaz. A jelvényen az Ostya és a Kehely mögött ott van a Híd is. Közvetlen Budapest és Európa legrégebbi lánchidjának képe. Közvetve azonban az egymástól távol álló partok összefogó pántja, a szeretet kőnél szilárdabb és acélnál lendületesebb erejének szimbóluma. Aki ezt a jelvényt hordja, az szeretetet mond, szeretetet hirdet és a szeretet uralmát akarja. A szeretetet ember és ember között, társadalmi osztályok között, művelt és műveletlen, szegény és gazdag, város és falu között. Aki ezt a jelvényt a mellére tűzi, az a világot a szeretet fénydöngében uszva szeretné látni és a maga kicsiny életét a szeretetnek abban az ultrakozmikus, főséges, örök világáramába beleágyazni, amelynek kiindulópontja az Isten szíve, gyümölcse az ember örök üdvössége legfőbb szimbóluma, eszköze és szószeke pedig az Eucharisztia.

— Hordjuk tehát ezt a jelvényt minél többen és minél állandóbban! Hordjuk százezren és millióyan! Hordjuk örömmel és büszkén, tüntetően és boldogan! És ha a jelvény egymás mellett ott látnak az utcán, villanjon meg szemünkben a felsőbbrendű testvériség mágneses öröme, amely a szennybe, vérbe gyűlöletbe és gonoszságba fulladt világ sikátorain keresztül is egységes frontba sorakoztatja fel a legmagasabb eszmék eljegyzettjeit.

„Ég és föld elmúlnak . . .

de az én igéim el nem múlnak“, tanítja Krisztus ajkáról az evangélium. Hamvazószerdán ezt az isteni örök igazságot rögzíti hűveinek lelkébe az Anyaszentegyház: „Emlékezzél ember, hogy porból lettél és porrá lész“.

A mai hitetlen, anyagi világ istentelen vagy közömbös fia minden módon iparkodik lerázni magáról e súlyos feladatot jelentő szavakat.

„Sohse halunk meg“ kurjantással és az élet örömeinek farsangi mámorával szeretné elnémitani lelke titkon suttozó aggodalmát.

Hiába, Elbarrikádozhatja magát a tudomány kérkedő köteteivel, bebugyolálhatja magát a művészet festett rongyaival, győztes hadak élén a csaták százait nyerheti, diplomáciai és politikai lángesze országok, világrészek fölé emelhetik, vagy elrejtőzhet a falusi viskó sötét zugai-

ba, mindezek nem zárják el előtte a csontkezü kaszást, mely véget vet hirnévnek, dicsőségnek, szerelemnek, milliárdos vagyonnak, királyi trón fényének épügy, mint a nyomor és inség verejtékes, kinteljes napjainak.

Az elmülő embernek a bizonytalan jövő fekete éjszakájában nem jelent értéket sem a villany, sem a napfény. Egyetlen csillag vezetheti az igazi utra: a hit szerencse csillaga. Ezt pedig kívülről nem csak lelke horizontján láthatja.

Ha elvesztette, az elmulás a kárhozat örök sötétségét jelenti. Ha megőrizte, akkor bizakodhatik a Szent Szív irgalmában — a kiválasztás boldog reményében, s a könnyörülő Bíró szeretetének tiszta és üdítő hullámvéréseben.

A Hamvazószerda és a nagybőjt tehát a lélekmentés mindennél fontosabb feladatának munkaideje.

Testvér! Átéltél negyven-hatvan-nyolcvan évet és könnyelmű életben volt-e csak egy óra is, amikor megfontoltad, hogy helyes uton jársz-e? Megvizsgálod nap-nap után pénztáradat, rendben tartod gazdaságodat, de gondoltál-e arra, hogy az örök élet szempontjából hogy áll lelked szénája?

Mily nagy erőfeszítéseket tesz, mily keserű verejtékezéssel, mekkora önmegtadással dolgozol földi életed, legfeljebb pár évtizedre terjedő jövőd türethetővé tételén, s lelked örök békéje, boldogsága naponként pár pernyi magabaszállást és komoly vizsgálatot nem érdemel?

Vigyázz! Bekötött szemmel táncolsz az örvény szélén! Krisztus a nagybőjtben kezét nyújtja feléd. Ne utasítsd el! Ki tudja még egyszer lehajol-e hozzád?

Tarts bünbánatot, mentsd meg legnagyobb értékedet: az isteni vérről megváltott hallhatatlan lelkedet!

Triduum

Örömmel közöljük olvasóinkkal, hogy március 2-án, Hamvazószerdán Endrődre érkezik P. Zsiros Ferenc jézustársasági atya, a Szívujtság kiváló szerkesztője.

Eljön hozzánk, mint csodatevő lelki-orvos, hogy gyarló szívünket, bűnsebezte lelkünket Krisztus kegyelmének közvetítésével meggyógyítsa és előkészítse a szentév nagy örömeinek, bőséges kegyelemáradásának befogadására.

Három napig tart a lelkigyakorlat (ezért hívjuk triduum-nak) elsősorban a Jézus Szíve Szövetség és Jézus Szíve Társulat tagjai részére. De eljöhhetnek és meghallgathatják mások is.

Az elmúlt hetekben Endrőd népe megmutatta, hogy méltó utóda a régi hírneves endrői ösöknek.

Most mutassuk meg, hogy őseink régi buzgóságát is visszavarázsoljuk falunkba és apraja-nagyja találkozzék Isten házában, az Eucharisztikus Jézus-bünbánó szeretetében, a lélek kegyelmi ujjászületésében.

Ott legyünk valamennyien!

Tudnivalók!

Farsang három napján szentségkitételes szentmisét és litániát mondunk engesztelésül az Oltáriszentegyházban (Eucharisztia) lakó Krisztus sok-sok farsangi megbántásáért.

Hamvazószerdán szigorú böjtot tartunk. Az Anyaszentegyház e napon hamut szentel és a világ mulandóságának emlékeztetésére meghinti gyermekeinek homlokát szentelt hamuval.

Nagybőjt minden péntekjén d. u. 3 órakor nagybőjti szentmisét mond Révész István segédlelkész.

A böjti rend nem változott. A 7 éven aluli gyermekek nem kötelesek böjtotlni. Huszonegy éven aluliak és hatvan éven felüliek tartózkodnak a husevéstől hamvazószerdán, a nagybőjt péntekjein és nagyszombaton délig. Huszonegy évtől hatvan éves korig a nagybőjt hétköznapjai közül hamvazószerdán, pénteki napokon és nagyszombaton délig szigorú, a többi hétköznapokon enyhített böjtot kötelesek tartani a hűvek.

Emlékezzünk az Anyaszentegyház nagy parancsára: „bűneidet minden esztendőben meggyónjad és legaldbb husvét táján az Oltáriszentséget magadhoz vedyed“!

Szégyenteljes dolog, hogy legnagyobb jötevőnköz, a Megváltó Jézushoz parancsszóra kell mennünk, de a hálátlanság, figyelmetlenség és szeretetlen megfélekedés emberi találmány. Nagyon is meg van az oka reá egyházunknak, hogy legfontosabb kötelességünkre: Krisztus felkeresésére és lelkünkbe bocsájtására figyelmeztessen!

Csak aztán meghalljuk és köves-sük lelki anyánk szózatát!

Hitbuzgalmi egyesületek havi rendje.

Február 20-án d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje,

Február 27-én d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület,

Március 3-án, d. u. 5 órakor a Leány-Club és Leány-Egyesület,

Március 5-én d. u. 5 órakor az Eucharisztikus Férfi-Liga tartja havi ajtatosságát.

A Mária-Társulat és Jézus Szíve Társulat évi közgyűlését március 1-én d. u. fél 4 órakor tartja a polgári iskolában. A tagok pontos megjelenését kérjük.

A Jézus Szíve Szövetség csoportvezetői február 27-én d. e. fél 9 órakor tartják havi összejövetelüket a polgári iskolában. Új tagok és új csoportvezetők itt jelentkezhetnek.

Legények!

A Katolikus Agrárfülségi Legényegyesületek Országos Titkársága (röviden K. A. L. O. T.) lehetővé tette, hogy a legényegyletek tagjai az Eucharisztikus Kongresszusra szóló „Utazási Igazolványt“ és két éjszaka-kára egyszerű szállást 4.50 P helyett 1.30-ért kapják, sőt akik kerékpáron akarnak Restre felutazni, azoknak még Utazási Igazolványt sem kell váltani, ezért most a falu legényein a szor, hogy jelentkezésre sora-kozzunk. Mutassuk meg az idősebbeknek, hogy bennünk több lelkesedés és öntudatos vonalom van az Oltáriszentségben köztünk élő Krisztus iránt, mint bennünk. Ne sajnáljuk pár fillérünket annak dicsőségére áldozni, akitől kegyelem-áldás, ifjúság és öregség, egészség és örö származik.

FÖLFOLDY BÉLA legényegyl. vezető.

Külterületi szentmisék

Február 20-án a varjaskés-polyákhalmi iskolákban,

február 27-én az öregkerti és cséjti iskolákban,

március 13-án az öregkerti és tanítóföldi iskolákban mutatunk be szentmisét.

A „summás-leányok“ munkába indulásuk előtt közös szentmisén vesznek részt és közös szentáldozáshoz járulnak! Egy se maradjon el!

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Dr. LINDENBERGER JÁNOS apostoli kormányzó több heti pihe-nőre a nógrádverőczi „Migazypapiothton“-ba érkezett.

HALÁLOZÁS. Dr. Kiss László orosházi főszolgabíró 52 éves korában rövid betegeskedés után, a halotti szentségekkel megerősítve elhunyt. Békésvármegye egyik legkiválóbb főtisztviselőjét gyászolja az elhunytban, aki hosszabb ideig a gyomai járásban is általános közszerelemben működött. Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró vezetésével Gyomáról 29, Endrődről 32 törvényhatósági és képviselőtestületi tag vett részt régi, népszerű főbírájának a temetésén, melyet Csernus Mihály apátplebános díszes segédlettel végzett.

ATHELYEZÉS. Dr. Lahmann György tanfelügyelőt a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Pécsre helyezte át. A vármegye tanügyi szervei és a tantestületek fájó szívvel vesznek búcsút a kiváló szakferfitől.

MEGBIZATÁS. Békésvármegye alispánja a megüritült orosházi járás főszolgabírói hivatalának ideiglenes vezetésével Bakoss József vármegyei tb. főjegyzőt bízta meg.

MEGYEGYÜLÉS. Február 28-án tartja Békésvármegye első évnegyedi közgyűlését. A tartalmas tárgysorozatú közgyűlés igen népesnek mutatkozik különösen azért, mert ekkor töltik be a megüresedett orosházi főszolgabírói állást. Komoly helyről nyert értesülés szerint — hangadó orosházi vezető férfiak dr. Sorbán Jenő gyomai főszolgabíró átvitelét tartották kívánatosnak korábbi ottani értékes működése és szeretetreméltó modóra alapján. Illetékes lényezők felhívására dr. Sorbán Jenő azonban kijelentette, hogy mert értesülése szerint egyes pályázók felekezeti kérdést csinálnak a választásból, ő nem akarja fegyverzaj és vallási villongás árán elfoglalni azt a széket, amelyen a hozzá vér és lelki alapon nagyon közelálló dr. Kiss László oly kiváló eredménnyel működött. A gyomai járás aggodalommal figyelte az eseményeket, mert félt kiváló főbírája elvesztésétől, de most ily nemes uri gesztus és előkelő magatartás után még jobban szívébe zárja és büszke rá. Mint értesülünk, három pályázó küzd a többség elnyeréséért. Bakoss József vármegyei tb. főjegyző, másodjegyző, dr. Marschal Ferenc békési főszolgabíró, akit az evangélikus vezető emberek óhajtanak Orosházára átvinni és dr. Haviár Lajos Viktor vármegyei árvaszéki ülnök. A harc a két előbbi pályázó között dől el csekély különbséggel. A vármegye hangulatának ismerői Bakoss győzelmét várják.

ELŐLÉPTETÉS. Az orosházi csendőrszakasz (Endrőd is ehhez tartozik) volt parancsnokát: Györkös Károly csendőrszázadost őrnaggyá léptették elő. Szeretettel gratulálunk!

KOMMUNISTA BÜNPERT tárgyal a szegedi törvényszék Sáraytanácsa. A tárgyalás egy teljes hónapot vesz igénybe, mert 120 vádlottja van a bűntudgynek, akik Szemenyei László vezetése alatt Gyulán és Orosházán folytattak kommunista szervezkedést.

HUSZONHAT ÉVI FEGYHÁZAT kaptak ifj. Bíró János 25 éves és Szarvas Béla jászberényi legények, akik Somló István nagykáta legény minden indok nélkül, tisztán virtuskodásból az országuton agyonverték.

Felhívás a munkásokhoz. Endrőd község előljárósága felhívja a munkásokat, hogy németországi munkálatokra senki se jelentkezék többé, mert a munkáslétszám már megállapítást nyert, a létszám a sok jelentkező közül összeirattott. Csak nyolcvan munkást szállíthat Endrőd. Ez a szám betelt. A többiek hazai munkaadókkal szerződjenek és biztosítsák idei keresetüket.

Ne virtuskodjunk. A békéscsabai büntető járásbíró Veres Mihály csabai legényt 20 napi, Czipó Pált 10 napi fogságra és az ügyvédi költség megfizetésére ítélte, mert orvul boxerrel fejbeverték Kliment János joghallgatót.

Hétévi fegyháza ítélte a szegedi kir. Tábla Varga Sándor nagylaposi legényt, aki a múlt év nyarán agyonszurta Kajla Mátyást. — Hát érdemes volt kioltani a föld legnagyobb kincsét, Isten legértékesebb ajándékát: felebarátunk életét? — Legények okuljatok!

Ilyet se hallottunk. Romániában egy Knelit nevű német fiút, aki addig csak németül beszélt, oláhu csak néhány szót tudott, fejberugott egy ló. Szerencsére nem volt halálos a rugás, de amikor operáció után a fiú beszélni kezdett, elfelejtette német anyanyelvét és csak oláhu beszélt. Ugyúgy a baleset mégis abnormalissá tette.

Köszönetnyilvánítás

Ez uton mondok hálás köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen emlékü unokabátyám dr. eleméri és ittebei Kiss László volt gyomai, majd orosházi járási főszolgabíró temetésén résztvenni és ezáltal nemcsak az elvesztése felett érzett fájdalmamat enyhíteni, de a végtiszesség komor pompáját emelni szivesek voltak

Dr. Sorbán Jenő
főszolgabíró

Órából — harang. Néhai Márkly Gyula hittestvérünk értékes aranyóráját évek óta hűségesen őrizte gyászoló hitvese. Nemrégiben elhatározta, hogy férje emlékére földbirtokuk közelében maradó emléket állít. Értékesítette az aranyóráját és annak árából a décspaskumi iskola mellett csengő hangu harang hirdeti Márkly Gyuláné emlékezését elhunyt férjéről.

Mindenes főzőnő kerestetik a békési róm. kat. plebániára. Jelentkezés levélben az igények megjelölésével. Békés.

ORVOSOK A VÁDLOTTAK PADJÁN. Tragikus haláleset foglalkoztatta nemrégiben Békés község közönségét, néhány nap előtt a Törvényszéket és legújában a vármegye közigazgatási bizottságát. Egy szegény szülőnőhöz négy orvost hívott kétségbeesett férje. Csak órák multával, többszöri hívásra, ment el az egyik községi orvos, az asszonyon azonban már segíteni nem tudott, a szegény elvérzett. A gyulai Törvényszék nem jögerősen két orvost elítélte, kettőt felmentett a vád alul. A közigazgatási bizottság ülésén dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán kijelentette, hogy a bűnvádi eljárással nem záródott le a békési orvosok ügye. A bíróság elé állított négy orvoson kívül fegyelmi eljárás indult még három másik békési orvos ellen, akikhez az elvérzett nő hozzátartozói becsöngettek, de nem juthattak be hozzájuk, mert a csengő rossz volt.

Hogyan szerezhető meg a Károly-csapatkereszt igazolvány? A hadügyminiszter előreláthatólag ismét lehetővé fogja tenni a Károly-csapatkereszt igazolvány megszerzését. Az igazolványra igényjogosultsággal bír az, aki a világháborúban a csapatnak harcra kijelölt részeinél legalább 12 heti arcvonalbeli szolgálatot teljesített és igazolja azt is, hogy ezen idő alatt harcban résztvett. Szükséges két tanú... skü alatt letett vallomása, amelyből mindez kiderül. Ha emléklapos tiszt, vagy volt parancsnok az igazol, akkor szükséges tisztai nyilatkozat is, amelyet a másodparancsnok előtt kell aláírni. Akik sebesülés következtében hadirokkantak lettek és emiatt nem teljesíthettek 12 heti frontszolgálatot, az igazolványt a rokkant egyéni lapjuk csatolásával kérelmezhetik, a hadifogságba esettek pedig kérvényükhöz a fogolytábor leszerelési igazolványát kötelesek csatolni. A kérvények a honvédelmi minisztériumhoz címzendők, a hadifogolytábor leszerelési iratok, a sebesülésekre vonatkozó igazolások a Háborús Veszteségeket Nyilvántartó Hivatalnál (Budapest, V., Honvédtutca 28.) szerezhetők be.

Békésen iszogatnak a békési magyarok. Hála Istennek, akad még jó gyomor. Tömegesen is. Erről ad hiteles statisztikai kimutatást Z. Bereczky békési fogyasztási adóellenőr jelentése. Eszerint 1937 folyamán 339 ezer liter borital fogyott el Békés vármegye kicsiny, de italkedvelő területén. Ehhez járul még, 50 fokosra átszámítva, 61 ezer 800 lityi pálinka s mindössze 41 ezer liter árpalé, világos, barna, vegyesen. Hogy vizital tekintetében mennyi a fogyasztás, arról nem szól a statisztikai tudomány. Ezt rövid uton csak a hosszúlépések segítségével lehetne kiszámítani.

Tiszteld a temetőt. Folyó hó 9-én tárgyalta a Gyomai Kir. Járásbíró Madari István és Csahóczi László bűntudgyét. A múlt év utolsó havában kimentek az endrőd-gyomai temetőbe, s ott felszedték a sirkereszteket és odahaza tüzelés céljára felhasználták. A járásbíró Madari Istvánt 30 napi elzárással, Csahóczi Lászlót pedig 15 napi elzárással büntette meg a kegyelet-hely megsértése és lopás miatt.

Eszperantó levelező tanfolyamot indit az Eucharisztikus Világkongresszus Eszperantó albizottsága olyan érdeklődők számára, akik a szóbeli tanfolyamokon nem vehetnek részt. A vezetőség sulyt helyez arra, hogy olyan tárgyak kerüljenek be gyakorlásra, melyek az Eucharisztikus kongresszus alkalmával ideérkező külföldiekkel a társalgást nagyban megkönnyíti. A tanfolyam 13 hétig tart, hetenként kétszer kapnak a résztvők leckét, a dolgozatot elkészítik, elküldik és kijavítva visszakapják. A tanfolyam díja 2.— P, melyet előre kell beküldeni a jelentkezés alkalmával levélbélyegben, továbbá minden egyes lecke visszaküldésére 20 fillér válaszbélyeg kell mellékelni. Jelentkezési cím: Jézus Szive Szövetség eszp. szak. Budapest, VIII. Mária-u. 23. I. em.

A Kínai-Japán vérengzés tovább tart. Japán folytatja hódító hadjáratát Kína déli tartományai ellen is. A sokkal gyengébben felfegyverzett és hiányosan képzett kínai katonaság egymásután veszt el csatáit.

A spanyol fronton a nemzetiek visszahódítottak valamit az elmúlt hetekben elfoglalt Teruel melletti állásokból. Mint a lapok írják, most kommunista szovjet tisztek vezetése alatt zárt csapattestekben sunegáli négeresapatok mennek a vörösök támogatására. Teruel mellett segít nekik az angol önkéntesekből álló „Attlee-különítmény is“.

300.000 pengő értékű örökséget hagyott hátra Faulder Anna, 71 éves angol vén lány. Végrendeletében kikötötte, hogy a női nemhez tartozó hozzátartozói csak akkor juthatnak hozzá az örökséghez, ha hivatalosan bizonyítani tudják, hogy nem dohányoznak.

Rövid ismertetés „Az Isteni Ige Társasága“ c. könyvről. „Az Isteni Ige Társasága“ címen most jelent meg egy könyv, mely a községi Szent Imre Missziós Szeminárium és a budatécenyi Názáret-Missziósház révén nálunk is ismert egyik modern missziós szerzetesrendnek, az Isteni Ige Társaságának küzdelmes keletkezését, gyors fejlődését és mai elterjedését mutatja be. Az alig hat évtizedes rendnek ma már az egész világon vannak missziói. Azonkívül a kivándoroltak között fejt ki kiterjedt munkásságot. A könyv bepillantást enged a rend nagyarányú tudományos működésébe is. Egy vázlatos térkép szemlélteti az 5000 rendtagot és 4000 missziósnövendéket számláló rend elterjedtségét. 22 oldal mélynyomású képmelléklet pedig a rend misszióstelepeit mutatja be szemléletesen. (A könyv ára szép kartonkötésben, offset-nyomású címtáblával I P. Kapható: Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg.)

A legnagyobb csoda.

Egy pap és egy úr beszélgetnek egymásközti a csodákról. A közelben ül egy „felvilágosodott“ férfi, aki, hogy a beszélgetőket nevétségessé tegye, hangosan kérdi:

— Ugye az volt a világon a legnagyobb csoda, mikor a zsidók a „kiszáradt“ Vöröstengeren száraz lábbal mentek át?

— Óh nem. Még ennél is nagyobb csoda volt az, hogy Baiaam számára megszólalt anélkül, hogy kérdezték volna, — felelté a pap az utasok hangos derűltsége közben.

Külpolitikai hírek. Mesébe illő ünnepek és nagy fényel fogadta Lengyelország államfője és testvére népe csonka-hazánk és nemzetünk méltó képviselőjét: Horthy Miklós kormányzót. A lengyel lapok valóságos dicshimnuszokat zengtek kormányzónk szeretetreméltó egyéniségének és különös örömét fejezték ki a lengyel népnek azért, mert olyan ország államfőjét láthatták vendégül, amely országgal soha háborút nem viselt, sőt ezer év óta mindig testvéri szeretetben élt a lengyel. Bizton hisszük, hogy a látogatásnak nagy külpolitikai eredményei lesznek. A 36 milliós lengyel nép Magyarországhoz hasonlóan ütközőpont a két szélsőséges, diktatórikus módon kormányzott nagy birodalom: Németország és Oroszország között. A germán-szláv henger összemorzsolással fenyegeti mindkét népet. Legfontosabb érdekünk tehát, hogy csonkaságunkban olyan hatalmas, új erőre kapott nemzet álljon testvéri szeretettel mellénk, mint a lengyel. Mindkét ország „Mária-országa”. Katolikus állam. A hittestvéri szeretet is egymásra utal bennünket. Adja Isten, hogy álmaink megvalósuljanak és közös határ mellett, erős gazdasági és politikai kapocs csatolja egygyé a két történelmi országot.

Diktatura Romániában. Károly oláh király trónja és szerinte országa érdekében „mestervágást” csinált. Pár óra alatt menesztette új, zsidó-üldöző miniszterelnökét: Góga Oktaviánt, a görögkeleti pátriárcha vezetése alatt új kormányt nevezett ki, amelyik a kiirt parlamenti választásokat bizonytalan időkre elhalasztotta, a közigazgatás élére katonai parancsnokokat rendelt, szóval parlamenti ellenőrzés nélkül, önkényuralmat vezetett be „Nagy-Romániába”. Hogy szegény, sokat szenvedett magyar testvéreinkre milyen sors vár, még nem tudjuk, de jót alig remélhetünk.

Hitler német államfő és miniszterelnök titokzatos megbeszélést folytatott a napokban Schuschnigg osztrák kancellárral. A tárgyalásról bizonyosat még semmit sem tudnak a sajtó-organumok. Egyesek szerint a német szocialisták enyhébb kezelését kívánta Hitler. Mások azt sejtik, hogy az erősen szervezkedő és Ottó császár visszahívását sürgető osztrák legitimisták propagandájának mérséklését sürgette a német államfő. Hogy mi az igazság, nem tudjuk.

Vármegyénk népe a Főispán mellett. — Nem adjuk más vármegyének! Az egyik gyulai ellenzéki lap híradása kapcsán több fővárosi lap is hírt adott arról, hogy a kormány dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispánunkat Somogyvármegye főispánjává óhajtja kinevezni. — Nem volt módunk illetékes helyen cáfolatot nyerni a vármegye egész közönségét megdöbbentő hírről, de nem akarunk hitelt adni annak. — Darányi Kálmán miniszterelnök bölcsen tudja, hogy Békésvármegye egyike az ország legnehezebb megyéinek. A

lakosság egy-egy harmadban katolikus, evangélikus, református. A nagy latifundiumok mellett az ország agrárszocialista munkásságának főszékhelye Békésvármegye. Képtelennek és eredményében katasztrófálisnak tartanók az olyan kormány-intézkedést, mely a vármegye népét, annak minden rétegét összefogó erejét s a kormány politikáját biztosító népszerű bázisát akarná megsemmisíteni. — Hogy az elmúlt években a vármegye régebben ellenzéki tömegei Darányi Kálmán kormányzását megértő figyelemmel és vonzódással kísérik, az a kormány átütő gazdasági és szociális munkássága mellett jórészt Uhlarik főispán lebilincselő modorának, egészséges szociális tevékenységének és alkotó erejének köszönhető. Az ő távozása végzetes volna a Nemzeti Egység megyei szervezeteire. — Örömmel halljuk, hogy a vármegye összes pártvezetői felirattal fordulnak Darányi Kálmán miniszterelnökhöz és szilárd ragaszkodásukat fejezik ki Főispánunk személye iránt.

A közmunkaváltás ára Békésvármegyében. Békésvármegye törvényhatósága a községi közmunkaváltás árát legutóbbi közgyűlésén a vármegye területére az 1938. évre a következőket állapította meg: 1 (egy) kézinapszám váltás ára 2 (kettő) pengő, 1 (egy) igásnapszám váltás ára 6 (hat) pengő. Megállapította a törvényhatósági bizottság, hogy a váltás áraknak a fenti mérvben való megállapítása a költségvetés realitása érdekében szükséges és indokolt (e nélkül a törvényhatóság a tervbevetett munkálatok költségeit biztosítani nem tudná) másrészt a megállapított váltás árak megfelelnek azoknak az összegeknek, amelyeket a törvényhatóság fizet az utépítéseknek alkalmazott napszamosoknak és fuvarosoknak.

A Krisztus elleni gyűlölet már örületté fokozódott. A spanyol katolikus püspöki kar pásztorlevelet bocsátott ki, amelyben pontos, számszerű adatokkal alátámasztott megdöbbentő képet rajzolnak a spanyol vörösök vallásellenes pusztításairól. A pásztorlevél megállapítja, hogy a valenciai kormány uralma alatt 20000 templomot romboltak le Spanyolországban és a papoknak 40, de egyes vidékeken 80 százalékát is meggyilkolták. Körülbelül 300.000 spanyol alattvalót pusztítottak el vallásos meggyőződése miatt. A spanyol püspöki kar pásztorlevele ezekkel a száakkal végződik: A „Jézus Krisztus és a Szent Szűz elleni gyűlölet már örületté fokozódott.”

Három hónap alatt 1980 kivégzés! A lengyel lapok moszkvai jelentése szerint vasárnap orosz hivatalos jelentést adtak ki az utóbbi időben végrehajtott kivégzésekről. A hivatalos jelentés szerint a Tuchacevszki-féle összeesküvés leleplezése óta eltelt három hónap alatt 376 hazaárulási bűnpöri folytattak le és 1980 vádlottat ítéltek halálra. A halálraítéltek majdnem valamennyien vezető szerepet játszottak a kommunista pártban s főleg a párt gazdasági szervezeteiben viseltek felelős tisztségeket. A szovjetországi bonatörösz vezetőknek és alkalmazottainak majdnem 80 százaléka a vádlottak padjára került.

Egyesületi hírek

Az Endrődi Ugari Katolikus Népkör folyó év január 30-án tartotta tisztújító közgyűlését. A tárgyszorozatot letárgyalása után közgyűlés közfelkiáltással választotta meg az új tisztikart.

Egyházi elnök: *Csernus Mihály*, ügyvezető elnök: Bula Vince, alelnök: Fekécs István, jegyző: Tóth György, péztáros: Oláh Gáspár, gazda: Gubucz Gergely, ellenőr: Kulik Gellért, könyvtáros: Hornok András. Választmány: Timár Miklós, Timár Bálint, Iványi Imre, Bula János, Vaszkó Mátyás, Vaszkó Elek.

A décspaskumi „Katolikus Népkör” f. év január 30-án tartotta évi rendes közgyűlését. A zárszámadás és jövő évi költségvetés letárgyalása után a közgyűlés új tisztikart választott.

Az Egységes Munkásotthon ujonnan épített kulturtermének avatóvacsoráját rendezte meg február 13-án, amelyen a községi előljáróság képviselő Kalmár Imre birón kívül az intelligencia számos tagja, s több társadalmi egyesület küldöttsége, valamint a tagok igen nagy számban vettek részt. Hornok István munkáselelnök hazafias érzéstől lelkes beszédben üdvözölte a megjelent vendégeket, majd Fehérvári Ferenc leventefőoktató köszöntötte magasszárnyalású beszéddel Magyarország Kormányzóját. Közkívánatra még Csernus Mihály apát mondott nagy derűtséget keltő humoros felköszöntőt az endrődi katolikusokhoz és élő munkáscsaládokra.

Vöröskereszt-estély. Endrőd vezető társadalmi rétegeinek legkedvesebb mulatságát rendezte meg régi tradíció alapján — a helyi Vöröskereszt vigalmi bizottsága vitéz Baranyai István vezetése alatt. Nagyszerűen összeállított humoros műsor kitűnő előadásban szórakoztatta a szép számban összegyűlt közönséget. Majd Farkasinszki Imre hírneves zenekara szólította táncra a kitűnő hangulatu „fiatalaságot”, akikkel nemes versenyre keltek a háború előtti vöröskereszt-bálak ezüsthaju, de ifju lelkű délceg „öreg-lovagjai” is. Külön dicsőreget érdemelnek az egyesület női tagjai, akik éjfél tájban kitűnő buffet-ről gondoskodtak. Az est tiszta jövedelmét a tüdőbetegek tejszegélyezésére fordítja az Egyesület.

A „Stefánia Szövetség” helyi fiókjá is megrendezte szokásos farsangi mulatságát. Alapy Andor elnök vezetésével a Népház szépen díszített nagyterme fogadta a szép számban megjelent közönséget. A vezetőség értékes tárgyakat gyűjtött a tombola játékhoz, mely nagy derűtséget és a nyerőknek kedves perceket szerzett. A vidám és kitűnő hangulatu társaság a késő reggeli órákig hódolt Karnevál Ófelségének.

Leánykérés.

— Aranka kisasszony, legyen a feleségem!

— Nem tud okosabbat?

— Okosabbat tudok, de az nem jön hozzám.

Endrődi népesedési adatok január 15-től február 15-ig

Kereszttség szentségében részesültek: Hegedüs Vince földmunkás fia Vince László. Timár Vince ács fia Imre Lajos. Gyuricza Vince földmunkás fia Nándor. Juhász Imre gépkezelő leánya Erzsébet. Giricz Imre borbély fia Imre Zoltán. Uhrin Vince földműves leánya Franciska Gizella. Hunya Maté földműves fia István János. Pintér Gábor földműves leánya Irén Regina. Liziczai György földmunkás fia János Imre. Fekécs Lajos földmunkás fia Lajos András. Vaszkó Imre napszamos leánya Irma Pirocska. Kurilla Ágoston napszamos fia Balázs.

Házasságot kötöttek az Uroltára előtt: Timár Miklós borbély rk. és Timár Eszter rk. Alt Imre földmunkás rk. és Forgács Mária rk. Knap Pál földműves rk. és Lapatinszki Eleonora rk. Lacsny István tanító rk. és Vörös Klára tanítónő rk. Gubuznai István földműves rk. és Mészáros Ilona rk. Ötvös József zenész rk. és Farkas Mária rk. Bálint Lajos takács rk. és Dávid Erzsébet rk. Majoros János nyug. csendőrmester rk. és Hegedüs Neszte rk. Katona Lajos földműves rk. és Kovács Juszta rk. Martinák János gazd. cseléd rk. és Vári Mária rk. Varju Imre földműves rk. és Szmolai Mária rk.

Elhunytak az Urban: Nagy László 3 hónapos, tüdőlob. Balog Ignác 72 éves agyszélhűdés. Timár Gergelyné Sóczó Erzsébet 34 éves, méhen kívüli terhesség. Timár Pálné, Fülöp Erzsébet 80 éves, szivbillentyű elégtelenség. Özv. Hegedüs Imréné, Adamcsék Ilona 72 éves, tüdőlob. Nemes Lajos 51 éves, szervi szivbaj. Frolyó József 79 éves, aggkori gyengeség. Dávid Imre 78 éves, gyomorrák. Giricz Antalné, Gellai Margit 39 éves, vesebaj. Özv. Kovács Mihályné, Árvay Mária 76 éves, aggkori gyengeség. Suhanyeczki Lajos 70 éves agyszélhűdés. Hornok Antalné, Gyebnár Etel 44 éves, szervi szivbaj. Barjék Veron 19 éves, tüdőgümőkór. Hegedüs Józsefné, Szakálas Anasztázia 31 éves, tüdőgümőkór. Kulik Pálné, Kopcsék Veron 80 éves, aggkori gyengeség. Alt Viktória 13 éves, szivhártyagyulladás. Hanyecz János 68 éves, szerviszivbaj. Hunya István 47 éves, szivelsorvadás. Özv. Pelok Jánosné Bula Viktória 70 éves, szervi-szivbaj. Rafael Rozália 5 éves, höröghurut. Bella Magda 1 és fél éves höröghurut. Tóth Imre 6 hónapos, höröghurut. Jakus Pál 73 éves agyszélhűdés. Papp István 82 éves, agyszélhűdés. Gyetvay Gergely 5 éves, tüdőlob. Novák Julianna 5 hónapos, tüdőlob. Gyuricza Sándor 38 éves, általános gümőkór. Poróczai Ottó 5 hónapos, tüdőlob.

Eljegyzések: Kurilla József földműves Szebelédi Rozáliával. Kovács Miklós gazdálkodó Kiss Erzsébettel. Nenbort Pál kubikos Fagyos Erzsébettel. Gellai Imre napszamos Hanyecz Angelával. Farkas Mátyás földműves Kovács Máriával. Szabó Vince napszamos Vaszkó Jolánával.

3 és félmillió pengő a falu egészségügyére

Dr. Darányi Kálmán miniszterelnök felhívása alapján Imre és Bela, a nemzeti Bank elnöke a falu egészségügyének támogatására akciót indított meg, amely az illetékeseknél teljes megértésre talált s a gyáripár és nagybankok készségegel bocsájtják rendelkezésre azokat az összegeket, amelyek a falu egészségügyi támogatására szükségesek. Eddig mintegy három és félmillió pengő gyűlt össze, amelynek hovatartására vonatkozólag előkészítő bizottság alakult, amely akként döntött, hogy az egybegyűlt összegeket a következő elvek szerint kell felhasználni.

1. Minden összeg csak a legprimitívabb és legelhanyagoltabb falusi népesség közegészségügyének a javítására fordítandó:

2. a begyűlt összegek csak olyan célra használhatók fel, amelyekről az állami költségvetésben nincs gondoskodás,

3. azokat az intézményeket, amelyek ennek az alapnak a terhére létesülnek, a legegyszerűbb és legtakarékosabb módon kell igazgatni és vezetni.

Ezekből az elvi alapokból kiindulva, az előkészítőbizottság a megvalósítandó feladatok terén négy kategóriát állapított meg.

Első az egészségházak létesítése s a meglévő házak átalakítása egészségház céljaira a zöldkereszt akció szolgálatában. A zöldkereszt akció a falu egészségügyét oly módon szolgálja, hogy felöleli az **anya- és csecsemővédelmet**, a tüdővész elleni védekezést, az iskolaegészségügyet s a falusi lakosság szociális gondozását.

Az államnak van már programja, amely szerint az országot 800 körzetre kell felosztani, amelyeknek a keretén belül egy-egy egészségház is épül s egyúttal szükséges, hogy ezekbe az egészségházakba egy-egy védőnő, vagy orvos kerüljön.

A feladatok másik csoportja **napközi otthonok** létesítésére vonatkozik, aminek rendkívül nagy a jelentősége a szegény mezőgazdasági népesség körében, mert így nem kényszerül a munkára menő falusi népesség kis gyermekét otthon éhen-szomjan, gondozatlanul hagyni.

A harmadik megoldásra váró feladat **az orvostelepítés** kérdése, amit a nemzeti önállósítási alappal karöltve kívánunk megvalósítani.

Végül fontos **az iskolai fogászatok** rendszeresítése. Ezeknek a feladatoknak a megoldásán kívül egy fillért sem szabad más célra fordítani, s az adományozott összegből alapot létesítsenek, amelyről kuratórium fog rendelkezni.

Hogy a Zöldkereszt akciónak milyen sikere van, arra nézve különben a mezőkövesdi mintajárás a példa, ahol nemrégiben jártak a Népszövetség kiküldöttei s megállapították, hogy a gyermekhalandóság a járás területén tíz év alatt egyharmadára csökkent, pedig csak igen kis anyagi eszközök álltak rendelkezésre.

Gabona és állatarak

Gabonaárak: 80 kilós tiszavidéki buza tőzsdei ára 21.35, zab 16.30, árpa 16.50, morzsolt tengeri 12.60 P.

Sertésvásár: A február 14-i ferencvárosi sertésvásárra felhajtás 4800. A forgalom közepes volt. Prima szedett sertést (fiatal páronként legalább 260 kg.) 103-104, középsertést 100-102, silánysertést és másodrendű öregsertést 92-98 filléres áron vásároltak.

Közgazdasági rövid - hírek

Aláírták a magyar-norvég árucserézfizetési forgalomról szóló megállapodást, mely lehetővé teszi egyes mezőgazdasági cikkeknek norvég piacokon való elhelyezését. —

Elindították az első tojásszállítványokat Németországba. — **Az új olasz-magyar** kereskedelmi megállapodás értelmében július hó 30-ig 2500 tenyészüstöt vihetünk Olaszországba. — **Vöröshagymából** 2504 vagont, burgonyából 1896 vagont exportáltunk a mostani időnyben. — **Az Olaszországba** irányuló burgonya kivitel a kedvező időjárás folytán nagyobb lendületet vett. — **1937-ben** szeszkivitelünk értéke 2 milliőről 3.5 millióra nőtt. — **Két millió pengővel** jobb a tavalyi pulykaki-vitel eredménye, mint az 1936. évi.

— **Hivatalos** adatok szerint Argentína exportálható gabonafeleslege január végén 2.28 millió tonna volt. — **Magyarországból** szabad a burgonyakivitel Csehszlovákiába. — **Rövidesen** megindul a tengeri export Németország felé. — **Súlyos** értékesítési gondot okoz világszerte búza termelés állandó emelkedése —

A ragadós száj és körömfájás Magyarországon a múltban

Az európai államok nagyrészeben pusztító állati betegség, a ragadós száj- és körömfájás Magyarország területén is súlyos károsodást okozott a legutóbbi évtized folyamán.

1927-ben, tíz évvel ezelőtt, a korábbi évek fertőzése nyomán hatóságaink 347 község területén jelentettek fertőzéses megbetegedéseket. Ekkor a megbetegedett állatok száma 96.369 volt. — Ezekből mindössze 547 darab hullott el és pedig 225 drb. szarvasmarha, 321 drb. sertés és 1 drb juh.

A következő év (1928) fertőzése csak 255 községre terjedt, a megbetegedett állatok száma is kisebb volt, az elhullottak száma azonban emelkedett. Ebben az évben 1.716 drb. hasznos háziállatunk esett áldozatul a járványos vésznek.

Az évtized folyamán legveszedelmesebb méretű volt a járvány 1929-ben, amikor 490 község területén 148.770 drb. állat betegedett meg s abból 2.520 drb. pusztult el. Ebben az évben különösen a sertések között pusztított a járvány, de nagyobb arányban lépett fel a szarvasmarhák és juhok között is.

1930. óta a fertőzés kiterjedése mind szűkebb térre szorult. — A fertőzött községek száma 1931-ben 128, 1932-ben 126, 1933-ban 97, 1934-ben 11 község területén állapították meg állategészségügyi hatóságaink a betegség jelenlétét s ekkor összesen 702 darab állat betegedett meg s abból 6 drb. szarvasmarha hullott el. — Azóta az ország teljesen vészmentes volt.

Ragadós száj- és körömfájással fertőzött községek és állatok száma 1927—36-ban.

Év	A fertőzött községek állatok száma		Elhullott állatok száma	Az elhullott állatokból		
	szarvasmarha	juh		sertés		
1927.	347	96.369	547	225	1	321
1928.	255	93.503	1.716	356	178	1.182
1929.	490	148.770	2.520	607	378	1.535
1930.	162	21.432	940	267	—	673
1931.	128	24.213	456	276	48	132
1932.	126	25.959	768	375	—	393
1933.	97	17.063	261	58	130	73
1934.	11	702	6	6	—	—
1935.	—	—	—	—	—	—
1936.	—	—	—	—	—	—

Menetrend: 1937. október 2-től.

(79. 72. oldal)

Budapest keleti pu.—Gyoma—Békéscsaba—Gyula.

Budapest	i.	Mezőtúrról	6.00	9.00	12.40*	14.40	17.10††	21.40
Gyoma	é.	6.30	10.21	11.57	15.24	17.36	20.39	21.0
Gyoma	i.	6.31	10.28	11.58	15.31	17.37	20.49	2.30
Bcsaba	é.	7.29	11.18	12.36	16.21	18.15	21.19	3.20
Bcsaba	i.	7.40	11.23	13.29	16.33	18.30	21.47	3.30
Gyula	é.	8.06	11.50	13.55	17.00	18.52	22.09	3.50

Gyula—Békéscsaba—Gyoma—Budapest keleti pu

Gyula	i.	3.52	6.58	—	12.12	15.45	17.44	21.20
Bcsaba	é.	4.12	7.25	—	12.35	16.06	18.10	21.40
Bcsaba	i.	4.48	7.42†	11.19	13.26	16.22	18.32	22.22
Gyoma	é.	5.34	8.19†	11.56	14.20	16.58	19.26	23.24
Gyoma	i.	5.41	8.20†	11.59	14.30	16.59	19.29	23.53
Budapest	é.	10.30	10.55†	14.50	19.20	19.50	Mezőtúrig	4.50

Vastag számok gyorsvonat, † sebesvonat. *Szolnokig gyorsvonat, †† Szolnokig sebesvonat.

Féltáru utazási kedvezmény a Mezőgazdasági Kiállításra

A m. kir. kereskedelemügyi minisztérium az OMGE kérésére a március 23-28. napjain tartandó országos mezőgazdasági kiállítás megtekintésére felutazó közönség részére 50 százalékos kedvezményt biztosított a M. Kir. Államvasutakon és a kezelésében levő helyi érdekű vasutakon.

A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány ára a MÁV és az összes többi közlekedési társulatok vonalaira szólóan egységesen 1.30 pengő. Az igazolványt ennek az összegnek postabélyegben való beküldése ellenében, az igénybevevő nevének és a kiinduló állomásnak a közlése mellett, az országos mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságától (Budapest, IX., Köztelek ut 8 szám.) kell igényelni, de beszerezhető az igazolványok gazdakörök és szövetségek útján is.

A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány a Budapestre utazásra március 17-től 28-ig, a visszautazásra március 23-tól április 3-ig bezáróan érvényes és használható; bármelyik kocsiosztályban feljogosít az 50 %-os kedvezményre.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T. ENDRÖD

Fiókinézet: Gyoma. Tel.: Endröd 2. Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árúkat olcsón kap.

Akár Ékszer

Akár ÓRÁT

KLEIN

Nagy raktár!

órás mindig jót ad

Mindenféle órák szakszerű javítása több évi felelősséggel. —

Arany ezüst beváltás.

SWARCZ-HÁZ

Az Endröd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron

Vásárol!

Óra és ékszerüzletemet

Andrássy u. 4 sz.

(Gyuricza-ház) alá

helyeztem át

ahol órát, ékszer, dísz tárgyakat és szemüveget feltűnő olcsó áron árusítok Szakszerű óra és ékszerjavítás felelősség mellett

Gruber Mártonné

órás és ékszerész

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endröd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrödön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyn.

Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős: WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs: CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdája Törökszentmiklós. Telefon 21.